

PHẬT THUYẾT THẬP THIỆN NGHIỆP ĐẠO KINH

Chủ giảng: Lão pháp sư Tịnh Không

Thời gian: 30/03/2001

Giảng tại: Tịnh tông Học hội Singapore

Tập 143

Chư vị đồng học, chào mọi người! Mời xem kinh Thập Thiện Nghiệp Đạo, trang thứ mười bảy, bắt đầu xem kinh văn hàng thứ ba:

Phương tiện trang nghiêm nên nhanh chóng thành tựu viên mãn niềm vui hữu vi và vô vi.

Nhà Phật thường nói “phương tiện khéo léo”, phương là phương pháp, tiện là tiện nghi, nếu dùng lời hiện nay để nói nghĩa là phương pháp tốt nhất, phương pháp thích hợp nhất đối với người, với việc, với vật. Do đây có thể biết, phương pháp thích hợp nhất, tốt nhất, ổn thỏa nhất không có tiêu chuẩn nhất định, do người, do thời, do đất khác nhau, việc này phải có trí tuệ. Người Trung Quốc xưa thường nói “thông quyền đạt biến”, biết vào lúc nào, gặp phải việc gì, đối với người nào thì nên nói lời gì, nên làm như thế nào, vận dụng vô cùng linh hoạt, vận dụng rất tốt. Cho nên “*nhanh chóng thành tựu viên mãn*”, nhanh chóng là mau lẹ, thành tựu viên mãn pháp hữu vi, pháp vô vi; pháp hữu vi là pháp thế gian, pháp vô vi là pháp xuất thế gian, “*hữu vi và vô vi*” chính là pháp thế xuất thế gian, bạn đều có thể đạt được thành tựu viên mãn. Hay nói cách khác, nếu bạn không biết phương tiện thì đối nhân xử thế tiếp vật luôn gặp chướng ngại.

Do đây có thể biết, giáo huấn cơ bản trong Phật pháp là thường dạy bảo chúng ta, trước đây thầy của chúng tôi lúc nào cũng căn dặn phải “rộng kết thiện duyên”. Rộng kết thiện duyên là gì? Chính là chuẩn bị làm nhiều phương tiện. Bạn bình thường không kết thiện duyên với người khác thì phương tiện khéo léo của bạn sẽ không cách gì sử dụng được; người khác không tin tưởng, không tiếp nhận, ý tốt của bạn người ta xem thành ý ác. Do đây có thể biết, nền tảng của phương tiện khéo léo chính là “nhân duyên tốt” mà chúng ta thường hay gọi, phương tiện khéo léo của bạn liền có nền móng. Nhân duyên của bạn không tốt, cho dù bạn có phương tiện khéo léo thì bạn vẫn không thể tránh khỏi chướng ngại. Do đây có thể biết, học Phật, nói một cách đơn giản, học Phật là học điều gì? Chẳng qua là học làm người mà

thôi! Cùng tất cả người, tất cả vật đều có thể chung sống hòa thuận với nhau, đây chính là Phật Bồ-tát. Phật Bồ-tát có thể chung sống hòa thuận với thiên thần, cũng có thể chung sống hòa thuận với chúng sanh địa ngục, chung sống tốt với người thiện, cũng chung sống tốt với người ác, người như vậy gọi là Phật, gọi là Bồ-tát.

Vì sao các ngài có thể làm được, chúng ta không làm được? Then chốt ở đâu? Then chốt là ở lợi và hại. Chúng ta chung sống với người, sẽ suy nghĩ đến xung đột lợi hại; có lợi thì chúng ta dễ ở chung, có hại thì chúng ta liền biến thành đối địch. Chư Phật Bồ-tát và tất cả chúng sanh không có quan hệ lợi hại, cho nên thấy đều dễ ở chung với nhau. Đến lúc nào chúng ta có thể giác ngộ, với tất cả chúng sanh không có quan hệ lợi hại thì chúng ta mới có thể khế nhập cảnh giới của Phật, tự nhiên chúng ta đối nhân xử thế tiếp vật một cách phương tiện khéo léo. Phương tiện khéo léo cần gì phải học tập? Không cần phải học tập, chỉ cần xuất phát từ sự chân thành thì tự nhiên đó chính là phương tiện khéo léo. Có một chút tính toán lợi hại ở trong đó thì phương tiện khéo léo sẽ bị trừ bớt, thậm chí hoàn toàn bị mất đi. Ngạn ngữ Trung Quốc thường nói: “Người trong cuộc thì mê, người ngoài cuộc thì rõ.” Người trong cuộc có lợi hại, người ngoài cuộc không có lợi hại. Có lợi hại thì sẽ không nhìn ra được chân tướng sự thật, họ có một lớp bóng mờ ở trước mặt; không có lợi hại thì họ sẽ thấy được rất rõ ràng, rất sáng tỏ. Chư Phật Bồ-tát trong thế xuất thế gian vĩnh viễn làm người quan sát ngoài cuộc, chúng ta phải đem lợi hại bỏ đi thì chúng ta mới được đại lợi ích chân thật.

Lợi và hại từ chỗ nào mà sinh ra? Vẫn là từ “ta” mà sinh ra. Tóm lại mà nói, cái gốc đó là “ta”, chấp trước có ta, không biết rằng “ta” là một quan niệm sai lầm. Trong kinh Phật thường nói “không có ta”, không có ta chính là phá chấp ta; lại nói với bạn “không có người”, “không có chúng sanh”, “không có thọ giả”, là phá chấp pháp. Hai loại chấp ta và chấp pháp này đều phá rồi thì bạn mới hoàn toàn hiểu rõ chân tướng của vũ trụ nhân sinh. Chỉ cần có hai loại chấp trước này thì bạn không thấy được chân tướng, thứ bạn thấy được đó là huyễn tướng, thiên biến vạn hóa, mộng huyễn bọt bóng, là giả tướng, hư vọng không thật, bạn thấy được là những thứ này, không thấy được chân tướng, đương nhiên bạn cũng không có phương tiện khéo léo. Chỉ có người nhìn thấy được chân tướng thì ngôn ngữ của họ, tạo tác của họ tự nhiên chính là phương tiện khéo léo. Cho nên, vì sao đem “phương tiện” liệt kê ở đây, không liệt kê ở phía trước? Liệt kê ở đây thì đúng rồi, họ hoàn toàn ứng dụng thập thiện nghiệp đạo vào trong thế pháp lẫn Phật pháp, nên họ tự nhiên rất khéo léo.

Sự khéo léo này không phải miễn cưỡng mà có thể học được, phải biết đạo lý này; là từ trong trí tuệ chân thật tự nhiên lưu lộ ra, đối nhân xử thế tiếp vật là một mảng chân thành. Hay nói cách khác, không có một vọng niệm, không có chút tâm riêng tư, niệm niệm đều nghĩ cho chúng sanh, niệm niệm đều nghĩ cho người khác, vậy người, việc, vật có lý nào lại không viên mãn?

Bồ-tát nghĩ cho chúng sanh, nhưng chúng sanh không thể tiếp nhận, đây là nguyên nhân gì? Chúng sanh đang mê. Thế nên Phật giáo hóa chúng sanh mới có cấp độ, mới có quá trình, cấp độ và quá trình này thông thường gọi là “ngũ thừa Phật pháp”; việc giáo hóa chúng sanh được chia thành năm giai đoạn, năm giai đoạn này chính là phương tiện khéo léo. Bạn là người hạ hạ căn, chấp trước phước báo trời người mà không chịu buông bỏ, nếu dạy bạn cao thì bạn nghe không lọt tai, bạn không tin tưởng, bạn không thể tiếp nhận, vậy thì dạy bạn làm thế nào được phước báo trời người, làm thế nào cải thiện đời sống hiện tiền của bạn, để bạn hài lòng mãn nguyện, đây là pháp nhỏ, loại pháp này chúng sanh trong lục đạo rất hoan hỷ tiếp nhận. Phật đối với những người này dạy cái gì? Dạy nhân quả, “trồng nhân thiện, được quả thiện”, dạy bạn điều này. Dạy bạn đoạn ác, dạy bạn tu thiện, cương mục vẫn là thập thiện nghiệp đạo.

Giảng về thập thiện nghiệp đạo rất cạn, nói rất thấp. Không sát sanh thì được trường thọ; không sát sanh là bố thí vô úy, nếu bạn muốn được khỏe mạnh sống lâu thì không được sát sanh. Không trộm cắp thì được quả báo giàu sang; không chỉ giàu sang mà còn được địa vị, công danh phú quý, nhân hạnh là không trộm cắp. Bởi vì trong hạng mục trộm cắp có rất nhiều điều, không chỉ là ăn cắp tài vật, mà trộm danh, lừa đời trộm danh tiếng, trộm địa vị, dùng những thủ đoạn không chính đáng mà có được thì đều thuộc về trộm cắp, cho nên không trộm cắp thì được phú quý. Không dâm thì được quyền thuộc mỹ mãn như ý; gia đình hòa thuận, gia đình hưng vượng. Nhân như thế nào thì có quả như thế đó, Phật dạy những thứ này, những thứ này người thông thường nghe lọt tai, bởi vì họ muốn được phú quý, muốn được khỏe mạnh sống lâu, muốn được gia đình mỹ mãn, Phật dạy bạn phương pháp này. Bạn tu nhân thì bạn nhất định được quả báo, “*nhanh chóng thành tựu viên mãn*”, đó là niềm vui của hữu vi.

Người căn tánh nhạy bén, bậc thượng căn lợi trí biết được phước báo trong tam giới, sáu cõi không rốt ráo, không phải là thật, có được nhưng cũng rất dễ dàng

mất đi, chắc chắn không thể gìn giữ vĩnh viễn. Đây là những điều mà người lợi căn thấy được. Họ muốn giống như Phật Bồ-tát, được niềm vui chân thật bất sanh bất diệt rốt ráo, đó chính là pháp vô vi. Phật vẫn là dạy chúng ta đoạn ác tu thiện, điều mục vẫn là mười điều này, nhưng nội dung không như nhau, tinh vi huyền diệu. Giới điều không sát sanh được giảng như thế nào? Đối với chúng sanh chín pháp giới, nhất định không có mảy may ý niệm làm tổn hại, cảnh giới này cao. Nếu do ta mà chúng sanh sanh phiền não thì đây đều là sát nghiệp. Vậy phải làm sao? Ta phải nhanh chóng rời khỏi, để chúng sanh sanh tâm hoan hỷ. Đây là cảnh giới của không sát sanh, cùng với điều đã nói phía trước hoàn toàn không giống nhau, tên gọi của khoa mục thì giống nhau nhưng cảnh giới bên trong không như nhau, rộng hẹp, sâu cạn có khác biệt rất lớn. Cho nên, thập thiện nghiệp từ sơ phát tâm cho đến quả địa Như Lai, tên gọi của khoa mục là giống nhau nhưng nội dung không như nhau, sự phương tiện khéo léo đương nhiên cũng không như nhau.

Cho nên, Bồ-tát tu hành có thể khiến cho tất cả chúng sanh chín pháp giới sanh tâm hoan hỷ, không chỉ là người, mà súc sanh, ngạ quỷ, địa ngục, tu-la, la-sát, chư thiên, Thanh văn, Duyên giác, Bồ-tát đều có thể sanh tâm hoan hỷ, vậy thì đối với pháp vô vi bạn đã được thành tựu, được viên mãn. Đều do luôn cầu trí tuệ, dưỡng đức hạnh, dùng tâm thuần thiện. Thuần thiện, nói đến thập thiện nghiệp đạo thì không phải là cách nghĩ thiện ác tương đối, mà là lìa khỏi tương đối. Trong kinh Đại Bát-nhã nói “tam luân thể không”, đây là cảnh giới của quả địa Như Lai, gọi là “làm mà không làm, không làm mà làm”. Họ làm hay không làm vậy? Hằng ngày đang làm, tuy là hằng ngày đang làm, thời thời khắc khắc đang làm nhưng trong tâm không có dấu vết nào, vậy việc đoạn ác tu thiện này đã đạt đến cứu cánh viên mãn, đây là “phương tiện trang nghiêm” trên quả địa Như Lai. Chứng được quả vị này thì quay ngược thuyền từ, phổ độ chúng sanh, làm vô số thị hiện, nên dùng thân gì để độ liền hiện ra thân đó, nên dùng pháp gì để độ thì liền dùng pháp đó, không gì chẳng phải là phương tiện trang nghiêm.

Đối với phàm phu chúng ta thì dùng 53 lần tham vấn của kinh Hoa Nghiêm, trong đây có thể phân làm hai loại lớn: có thuận hạnh, có nghịch hạnh; thuận hạnh chính là hạnh thiện, nghịch hạnh chính là hạnh ác. Có một số chúng sanh phải dùng phương pháp ác để độ thì họ mới giác ngộ. Nên dùng phương pháp gì để độ thì dùng phương pháp đó, không có pháp nhất định, đều là pháp thiện, đó là phương tiện trang nghiêm chân thật. Sự ngu si của Thắng Nhiệt bà-la-môn, lòng sân giận của Cam Lộ

Hỏa vương, tham sân si là nghịch pháp, Bồ-tát thấy những chúng sanh này dùng tham sân si thì có thể độ họ; nếu dùng giới định tuệ thì không thể độ họ, dùng tham sân si có thể độ, vậy thì dùng tham sân si, những việc này đều thuộc về phương tiện khéo léo. Cho nên, không có pháp nhất định. Phương pháp thì vô lượng vô biên, tám vạn bốn ngàn pháp môn, vô lượng pháp môn đều là phương tiện trang nghiêm.

Phương pháp, cách thức tuy là không giống nhau, thế nhưng mục tiêu, phương hướng là như nhau, khiến họ giác ngộ; chính là giúp những chúng sanh được độ đó phá mê khai ngộ. Cho nên, độ hóa chúng sanh không phải là một việc dễ dàng, nếu bạn không có trí tuệ chân thật, không có bản lĩnh chân thật thì bạn không làm được. Bản lĩnh chân thật, người thế gian chúng ta gọi là thần thông, bạn có năng lực quán cơ, chân thật hiểu rõ căn tánh của chúng sanh. Giống như thầy thuốc khám cho người bệnh vậy, bạn vừa quán sát, vừa tiếp xúc thì liền biết được gốc bệnh của họ ở chỗ nào; sau đó bạn kê đơn, dùng thuốc, đây là pháp phương tiện; dùng hết sức thỏa đáng, thuốc đến thì bệnh khỏi, họ liền khỏi bệnh, đó chính là thành tựu viên mãn.

Trí tuệ và đức hạnh là sự tu dưỡng thường ngày của chúng ta. Lại nói với quý vị, trí tuệ và đức hạnh là thứ vốn có trong tự tánh của chúng ta, không phải từ bên ngoài đến. Thế nhưng chúng ta đã mê mất tự tánh, cho nên trí tuệ đức năng của chúng ta không khởi tác dụng, không thể hiện tiền, bởi vì nó có chướng ngại, chướng ngại này trong Phật pháp gọi là nghiệp chướng. Hay nói cách khác, cần phải tiêu trừ nghiệp chướng. Cho nên, việc đầu tiên là chúng ta phải nhận biết nghiệp chướng của chính mình, đây là chân thật nhìn thấu; sau đó tiêu trừ nghiệp chướng của chính mình, đây chính là buông xuống. Phía trước đã nói “chỉ quán”, trước tiên bạn phải quán sát được rõ ràng, sau đó bạn tự nhiên sẽ dừng ác hành thiện, không cần người khác dạy bạn, tự bạn sẽ biết. Cho nên, đối với các đồng học học kinh giáo của chúng ta mà nói, thì phương tiện chính là quán cơ, chính là tùy duyên, có thể làm được thích hợp thỏa đáng, làm rất viên mãn, có thể khiến cho tất cả chúng sanh giác ngộ; sau khi giác ngộ thì họ mới có thể sanh tâm hoan hỷ.

Chúng ta là phàm phu, không có trí tuệ cao như Phật, không có phương tiện khéo léo viên mãn như Phật, cho nên chúng ta trong quá trình tu học luôn phải làm thử nghiệm, phương pháp này không được thì chúng ta lại đổi một phương pháp khác. Đây là địa vị phàm phu, chúng ta bắt đầu học tập. Thế nhưng, có một nền tảng chúng ta cần phải tuân thủ, đó là chân thành, phải làm một người thật thà, phải làm

người nghĩa khí. Người Trung Quốc thường nói là “tính tình ngay thẳng”, chính là người nhất định phải có đạo nghĩa, nhất định phải tuân theo đạo nghĩa. Thuận theo đạo nghĩa thì chúng ta mới có thể dần dần hướng đến đức hạnh của thánh hiền; chúng ta đi con đường này, nâng cao cảnh giới của chính mình, viên mãn quả báo của chính mình, đây là “phương tiện trang nghiêm”. “Phương tiện” là đối với mình và với người đều nói về phương tiện trang nghiêm. Tốt rồi, điều này chúng ta giới thiệu đến đây.